

Orgaan van de „Vereniging Vrienden van de Zaanse Schans” — Verschijnt 4 x per jaar

Secretariaat: B. Ijskes, Bleekersstraat 34, Zaandam

Postgiro 42940 ten name Nutsspaarbank Zaandam ten behoeve van boekje no. 9343

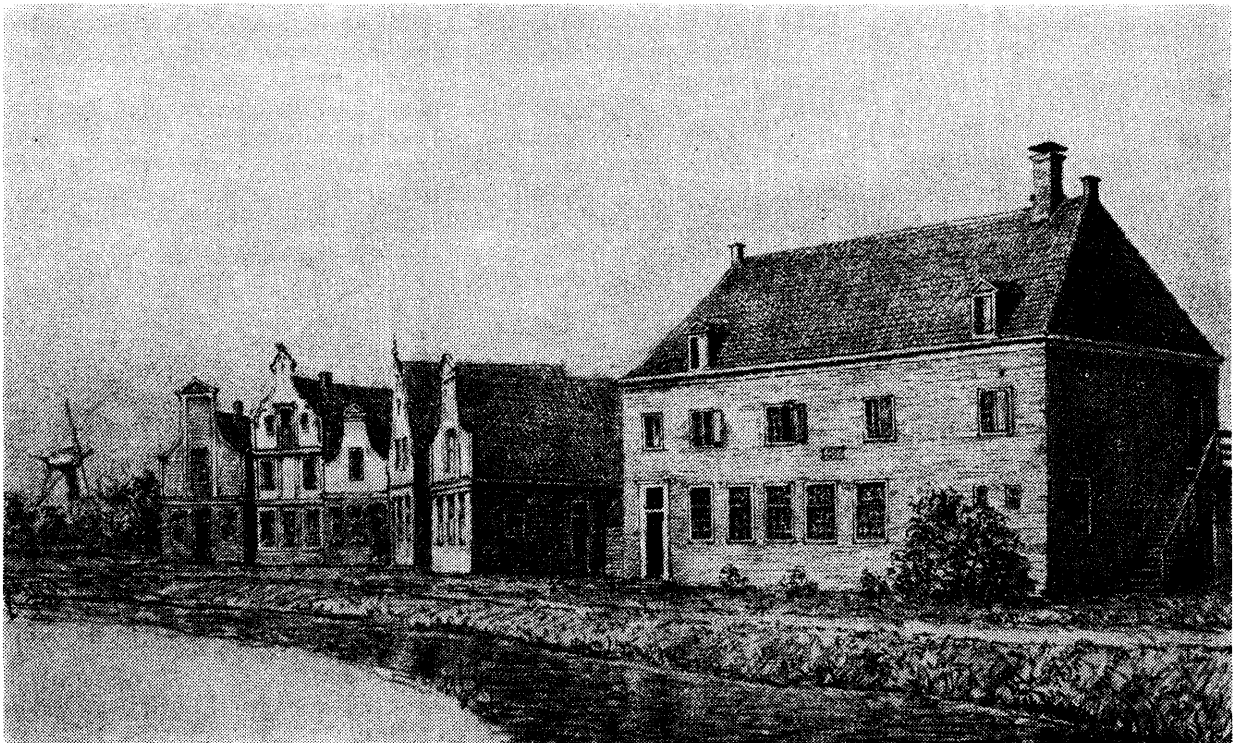
oktober 1966 No. 20

OKTOBER 1966 OPENING VAN HET RESTAURANT „DE WALVIS”

Op vrijdag 7 oktober zal 's middags Het Restaurant in de Zaanse Schans worden geopend door de Hoog Edelgestr. Heer Mr J. Roelse, Gedeputeerde van Noord Holland, waarbij aanwezig zijn vertegenwoordigers van het Ministerie, de Burgemeesters van de Zaanstreek, de besturen van de Stichting en van onze Vereniging en meerdere autoriteiten. Vrijdagavond worden de Zaanse Bedrijven uitgenodigd, die ons streven zo opmerkelijk steunden. Op zaterdagmorgen 8 oktober zullen de Zaanse raadsleden worden ontvangen.

Voor onze leden en hun echtgenoten bestaat van maandag 10 t/m donderdag 13 oktober, 's avonds de gelegenheid om met het restaurant kennis te maken. De firma Albert Heijn, zal hen daarbij een „aangekleed” kopje koffie aanbieden.

Om de stroom van leden juist te verdelen, maakten wij naar alfabetische volgorde een indeling en wij verzoeken onze leden vriendelijk zich daaraan te willen houden. Verdere bijzonderheden staan vermeld op ingesloten toegangskaart.

BIJZONDERHEDEN OVER HET RESTAURANT „DE WALVIS”

Nu een lang gekoesterde wens in vervulling gaat, zullen onze leden ongetwijfeld iets naders willen weten over het restaurant.

Het gebouwencomplex bestaat uit drie delen n.l. het herbouwde weeshuis van Westzaan, daterend van 1717, een herbouwd 18e eeuwse pakhuis uit Koog aan de Zaan – een z.g. vleethuis, waarin 's winters het scheepsgerei van een walvisvaarder werd opgeborgen – en het 19e eeuwse pand, voormalig Oostzijde 10 (firma Zegers) uit Zaandam.

Zoals uit deze opsomming blijkt is de naam „In de hoop op de Zwarte Walvis” kortweg: De Walvis, niet zó maar gekozen, want ook enkele elementen van het interieur zullen herinneren aan de tijd dat de Zaanlanders actief deelnamen aan de walvisvaart.

Het Hoofdgebouw

Wat het interieur van het hoofdgebouw betreft, bespreken wij eerst de grote zaal (Gelagkamer) met serre (genaamd de Luif). Het piece de milieu in deze zaal is de grote smuiger, bezet met paarse tegels met bijbelse voorstellingen. In het midden bevindt zich een tegeltableau voorstellende „Salomo's oordeel”.

De tegenoverliggende wand wordt geheel betegeld met witte tegels waarin een groot bijbels tableau, voorstellende „Het vinden van Mozes” en een klein tableau betrekking hebbend op de eerste steenlegging van een huis aan het Bakkerspad te Zaandam. Tegen deze wand komt een sierbord, waarop aangegeven de geschiedenis van het weeshuis te Westzaan.

Rond de smuiger zal worden opgesteld een vuurwand met ketel, haardplaat, houtbak, doofpot, zwavelstokkendoos, haardgereedschap enz. Tegen de wand een aantal Delftse borden en historische prenten. De verlichting zal bestaan uit geëlectriceerde olielampen.

Het houtwerk aan stijlen, balken en zoldering is geschilderd in z.g. „appelbloesem-kleur”.

Van de serre uit heeft men een prachtig gezicht op de Gortershoek. Beneden vinden wij nog een ander zaaltje: de z.g.

Regentenkamer

In deze kamer met een gewelfd plafond is een authentieke Assendelver kast ingebouwd, afkomstig uit een pand te Koog a/d Zaan. De kamer, die bestemd is voor de ontvangst van kleine gezelschappen is in overeenstemming met eerst-

genoemde kast in blauwe tint geschilderd. Aan de muur prenten, betrekking hebbend op de torenval van Westzaan.

Grote zaal boven (het Blauwe End)

Deze zaal heeft een zodanig volume, dat hier een groot gezelschap kan worden ontvangen, ± 60 personen. Er is een gewelfd plafond. Een tweetal wanden zijn betegeld, deels met blauwe gefigureerde tegels en tegeltableaux met voorstellingen van molens en schepen, deels met witte tegels. Tegenover de schoorsteenwand, boven de deuren naar het Beste End, is een stuk houtsnijwerk aangebracht, voorstellende een schelp, omrankt met druiventrossen, waardoorheen een lint met opschrift „Oud Saandam”. Ook hier langs de houten wanden enkele historische prenten. In het midden een muurkast (glazen servieskast).

Kleine zaal boven (het Beste End)

Dit zaaltje heeft dubbele deuren, zodat het kan worden verbonden met de grote zaal. De aankleding is gelijk aan deze.

Het Vleethuis

Zoals reeds vermeld, diende het vleethuis om scheepsgerei op te bergen. De vloer bestaat uit plavuizen. Het geraamte van het gebouw is donker-bruin gesausd. De tussengelegen houten wandvlakken behouden de natuurlijke bruine kleur.

De Commandeurskamer

op de bovenverdieping heeft een hoog plafond en is voorzien van een luchtverversings-installatie. De vloer is van donker gebeitst hout. Ook hier bestaat de verlichting uit koperen scheepsplantaarns, terwijl aan de wanden scheepskaarten, scheepsmodellen enz. zijn opgehangen.

De Terrassen

Aan de oostzijde van het Hoofdgebouw, dus aan de zijde van de Kalverringdijk: een bescheiden terras, met vierkante vakken, met motieven, uitgevoerd in kleine steentjes.

Aan de westzijde uitziende op de Zaan, de Gortershoek en de Molens: een groter terras waar plaats is voor ongeveer 100 stoelen. Aansluitend aan dit terras zijn twee kleine siertuinen in oud-zaanse stijl aangelegd.

Vooraf om het feit, dat door het karakter van het restaurant-bedrijf het interieur niet voor belangstellenden verborgen behoeft te blijven, zal de tot standkoming van het geheel, zonder twijfel de belangstelling in de Zaanse Schans verhogen.

JAARVERSLAG OKTOBER 1965/66

Het nieuwe verenigingsjaar begon met 547 leden. In de bestuurssamenstelling kwam geen verandering. Wat de functies betreft, de heer IJskes zag zich genoodzaakt, wegens drukke werkzaamheden als secretaris te bedanken. Het bestuur vergaderde op 8 februari, 19 juli en 6 september. Deze vergaderingen waren hoofdzakelijk gewijd aan de uitgave van Bewaarmap en Legpuzzel, welke beide op het eind van het verenigingsjaar gereed kwamen.

Het bestuur besloot, in overeenstemming met de wens van de leden, meer aandacht te besteden aan schenkingen van voor de Schans waardevolle elementen, vooral op het gebied

van tegels en tegeltableaux, die steeds schaarser worden. Ingesteld is het lidmaatschap voor het leven, tegen een bedrag ineens van f 150.—. Met het instituut correspondent-schappen gaat het nog niet naar wens. Onze enige twee correspondenten zijn thans nog de heren Jongejans, J. J. Allanstraat Westzaan en J. de Boer, Kerkstraat, Oostzaan. Voor andere Zaaingemeenten verwacht het Bestuur dus gaarne aanbiedingen, vooral in verband met de verkoop van de bewaarmap.

Begin september 1966 telden wij 581 leden, een vooruitgang dus van ongeveer 40.

VIERDE JAARVERGADERING

Op dinsdag 18 oktober hopen wij weer onze
ledenvergadering te houden in RESTAURANT LOGGEN
Lagedijk 172 te Zaandijk
aanvang 8 uur

AGENDA:

Openingswoord
Notulen
Bespreking Jaarverslagen
Bestuursverkiezing
Lezing met dia's door de heer J. W. Honig
„De indeling van een oud-Zaans huis”
Mededelingen over de Financien en over de
Propaganda
Rondvraag
Sluiting

Onze leden willen als gewoonlijk het bovenstaande wel als
vriendelijke uitnodiging beschouwen.

JAARVERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER

Ontvangsten

Saldo per 30 september '65	f 105,77
Contributies	„ 6.284,55
Verkoop legpuzzels	„ 400,—
„ opbergmappen	„ 193,—
Bijdrage Kon. goedkeuring	„ 100,—
Nog te ontvangen contr. '66	„ 1.019,50
Rente Nutsspaarbank	P.M.
	f 8.102,82
	f 8.102,82

Uitgaven

Porto en clichékosten orgaan	f 287,18
Porto en onkosten veren.	„ 50,80
Adresplaatjes	„ 14,99
Foto's en vergrotingen	„ 43,85
Aanmaak puzzels	„ 1.644,—
Reeds ontvangen contr. '67	„ 23,—
Saldo	„ 6.039,—
	f 8.102,82
	f 8.102,82

Door het niet samenvallen van ons verenigingsjaar met het jaar waarover rente wordt berekend en bijgeschreven, wordt ditmaal in het verslag geen rente per 30/9 '66 opgenomen. Het saldo tegoed bij de Nutsspaarbank bedroeg per 9/9 '66 **f 5.019,50.**

Overboeking naar Stichting Zaanse Schans moet nog geschieden. Toelichting hiervan op de jaarlijkse algemene ledenvergadering.

Ledental op 30 sept. '65	547
„ op 1 okt. '66	581
Over de gemeenten verdeeld als volgt:	
Zaandam	237 (224)
Koog a/d Zaan	55 (53)
Zaandijk	36 (37)
Wormerveer	35 (36)

Krommenie	18 (17)
Assendelft	4 (4)
Wormer	8 (9)
Westzaan	25 (27)
Oostzaan	2 (2)
Jisp	1 (1)
Overig NH	91 (84)
Buiten NH	57 (44)
Buitenland	12 (9)

UIT HET VERSLAG 1965 VAN DE STICHTING „DE ZAAANSE SCHANS”

Doelstelling van de Stichting, waarin acht Zaaingemeenten samenwerken is: het tot stand brengen en in stand houden van een typisch Zaanse woonbuurt.

In het jaar 1965 is in de Zaanse Schans veel tot stand gekomen. In de eerste plaats komt dit tot uitdrukking in het grote aantal panden dat voltooid en bewoond werd, maar voorts door de aanbesteding en uitvoering van het restauratiewerk voor het restaurant, terwijl bovendien nog plannen werden gemaakt voor de restauratie van enige andere objecten, waarvan sommige plannen zelfs in uitvoering werden genomen. Uiteraard heeft dit een belangrijk beroep gedaan op de beschikbare financiën.

Uit hetgeen dienaangaande onder 5 – algemene financiële aspecten – en onder de financiële rubriek 6 is opgenomen, zal duidelijk worden, dat de eerstkomende periode de nodige consolidatie van de financiën zal moeten brengen, alvorens weer nieuwe objecten in een aantal en omvang als in 1965 geschiedde, in uitvoering genomen kunnen worden. Aan het einde van 1965 waren er 7 woningen verhuurd en bewoond. (31 december 1964 3 verhuurd en 2 betrokken). Hierdoor begint de Zaanse Schans langzamerhand het beoogde karakter te krijgen. De bewoners voelen zich over het algemeen goed thuis in de Schans en hebben hun woningen in de door het bestuur wenselijk geachte stijl ingericht.

Daar velen zich het afgelopen jaar bereid toonden om gasten van het bestuur hun woning te laten zien, past hier een algemeen woord van dank. Het bestuur verheugt zich in deze gang van zaken en prijst zich gelukkig de juiste keuze uit de vele candidaathuurders te hebben gedaan. Door het instellen van een buurtcommissie, waarvan enkele leden van de stichting zullen hebben, hopen wij blijvend de juiste sfeer en goede verstandhouding te kunnen treffen. De heer Binsbergen – antiquair, die het voormalige perceel Jagerspad bewoont – stelt op verzoek en op basis van een met de stichting getroffen regeling, aan het publiek periodiek zijn woning ter bezichtiging open. Daar het perceel Jagerspad een zeer mooi interieur heeft, is deze oplossing erg plezierig en wordt zij – blijkens de verkochte toegangsbewijzen –

ook door het publiek op prijs gesteld. Aan het einde van 1965 waren er evenveel objecten in aanbouw als aan het einde van 1964, alleen waren het vijf geheel andere objecten, te weten:

1. Schoolstraat 1 aan de Kalverringdijk.
2. Oostzijde 97 aan de Kalverringdijk.
3. St. Cathrijnepad aan het Zeilenmakerspad.
4. Kalf 52 aan de Kwakels/Zonnewijzerspad.
5. het restaurant – voormalig weeshuis uit Westzaan en Oostzijde 10 uit Zaandam – aan de Kalverringdijk.

Het perceel Weeshuispad 1 uit Zaandijk werd op een fundering aan het Zonnewijzerspad geplaatst, maar verder niet in uitvoering genomen.

De aankoop van oude materialen werd in het verslagjaar beperkt tot zeer interessante onderdelen, tegels, gele steentjes, gevelsteen en dakpannen die bijna direct weer gebruikt konden worden. Desondanks is er in de opslagloods nog niet veel ruimte gekomen. De verwerking van het oude hout vindt namelijk slechts weinig plaats. Enerzijds omdat balkhout dat verzaagd wordt gaat scheuren – dit moet dus al in de gewenste maten voorhanden zijn – en anderzijds, omdat het spijkerschoon maken en opschaven van buitenweeghout en binnenschotwerk vrij kostbaar blijkt te zijn. Het meest verwerkt worden oude deuren en hout voor binnenbeschielingen. In het verslagjaar werden door velen, die met de Schans meelevende, materialen voor het restauratiewerk aangeboden. Deels werden deze aanbiedingen voor schappelijke prijzen gedaan, maar deels ook werden deze materialen geschonken. Het bestuur stelt deze blijken van medeleven en steun zeer op prijs.

Het betreft o.m. een tegelschouw, een smuiger, een spiltrap, een partij rode dakpannen, dito gele steentjes, een hardstenen stoep en een partij van 700 tegels en plavuizen.

Dat het werk in de Schans langzamerhand de aandacht krijgt van velen, blijkt niet alleen uit de belangrijke financiële bijdragen van particuliere zijde, maar ook uit de enorme belangstelling, die bij de jubileumfestiviteiten van de vereniging „de Zaanse Molen” in de Schans werd getoond en de vele excursies, die het afgelopen jaar door vele gezelschappen en verenigingen naar de Schans werden gemaakt.

GOED JAARS ENDJES

Voorheen bouwde men als men een goed jaar in zaken had, weer een eind aan zijn (houten) woning. Zulk een verlengstuk noemde men een „Goed jaars end”.

* Pand Weeshuispad

Besloten is de opbouw van dit pand, dat reeds geruime tijd onafgewerkt op het terrein staat (aan het Zonnewijzerspad), ter hand te nemen. Dit vooral in verband met het feit, dat de aanblik van het parkeerterrein af, door deze restauratie aanmerkelijk zal worden verbeterd.

* Molen Ds. Verdonk (watermolen)

Ook met de opzet van deze molen zal een aanvang gemaakt worden. Hij kan eventueel dienstbaar gemaakt worden aan de doorstroming van de slootjes in de Schans.

* Straat en Bomen

Eindelijk is het dan zover, dat een gedeelte van de straat kan worden aangelegd. Tot nu toe kon de „bouwstraat” niet gemist worden. Er komen nu voetpaden van gele steentjes. Met het planten van bomen kan binnenkort ook begonnen worden. Enkele huizen aan de Kalverringdijk zullen voortuintjes krijgen.

* Nummering van pagina's

Omdat ons orgaan Anno 1961 blijkbaar nogal eens door sommigen wordt nageslagen, zullen wij op verzoek, in de verdere uitgaven de pagina's doornummeren. Wij beginnen nu reeds en wel met medetelling van alle reeds verschenen pagina's.